

U 48/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets omarbetade direktiv om energieffektivitet

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens slutliga förslag COM(2021) 558 av den 14 december 2021 till Europaparlamentets och rådets omarbetade direktiv om energieffektivitet samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 23 september 2021

Näringsminister Mika Lintilä

Industriråd Juhani Tirkkonen

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET   PROMEMORIA   EU/2021/0796
23.9.2021

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS OMARBETADE DIREKTIV OM ENERGIEFFEKTIVITET; COM(2021) 558 SLUTLIG

1 Bakgrund

Europeiska kommissionen gav den 14 juli 2021 ett förslag till Europaparlamentets och rådets omarbetade direktiv om energieffektivitet COM(2021) 558 final. Förslaget är en del av 55-bedragspaketet.

Det gällande energieffektivitetsdirektivet (2012/27/EU) har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU)2018/2002 samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el.

Till förslaget hör kommissionens bedömningsrapport angående energieffektivitetsdirektivet (SWD(2021) 625 final).

Bakgrunden till översynen av energieffektivitetsdirektivet ligger i Europeiska unionens gröna giv och målet att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till år 2030 och uppnå klimatneutralitet till 2050. Förslaget till energieffektivitetsdirektiv är ett av förslagen i anslutning till genomförandet av Europeiska kommissionens gröna giv, genom vilka EU:s klimat-, energi-, trafik- och skattepolitik förnyas för att uppnå målen.

2 Förslagets syfte

I förslaget ges de allmänna ramarna och åtgärderna, genom vilka energieffektivitet främjas och uppnåendet av energieffektivitetsmålen säkerställs i Europeiska unionen. Målet med förslaget är att dra upp riktlinjer om de bestämmelser, genom vilka principen om energieffektivitet först genomförs i alla sektorer. Målet med förslaget är att avlägsna hinder från energimarknaden och öka energieffektiviteten i anskaffning och användning av energi. I förslaget föreskrivs även om indikativa nationella energieffektivitetsbidrag och uppställande av dem för år 2030.

3 Föreslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Principen energieffektivitet först (artikel 3)

Enligt förslaget ska medlemsstaterna säkerställa att principen om energieffektivitet först beaktas i planering, verksamhetssätt och betydande investeringsbeslut inom energisektorn samt inom andra sektorer när verksamheten påverkar energianvändning och energieffektivitet. Med betydande investeringar avses enskilda investeringar till ett värde av minst 50 miljoner euro eller trafikinfrastrukturinvesteringar till ett värde av 75 miljoner euro. I tillämpningen av principen ska även beaktas laststyrning, energilagring och smarta lösningar som en del av utvecklingen av effektiviteten i energisystemet. Införandet av principen ska kontrolleras av utsedda behöriga aktörer och införandet ska rapporteras till kommissionen som en del av rapporten om hur den integrerade nationella energi- och klimatplanen framskrider.

3.2 Energieffektivitetsmål (artikel 4)

I förslaget stramar man avsevärt åt det allmänna målet för slutanvändningen av energi på EU-nivå och användningen av primärenergi på -32,5 procent till år 2030 och målen föreslås bli bindande till sin karaktär. Förslaget innehåller en ökning på 9 procentenheter till den nivå på -29,4 procent som kommissionen har framställt att EU ska uppnå genom nuvarande åtgärder och medlemsstaterna genom de nationella mål som de har angett i sina energi- och klimatplaner år 2019. I praktiken nästan fördubblar kommissionens förslag de kvantitativa mål för 2030 som ställts upp för EU:s minskade energianvändning.

Det bindande målet på EU-nivå graderas enligt förslaget till medlemsstaterna genom kommissionens plan, som enligt den preliminära kalkylen skulle innebära att slutanvändningen av energi i Finland år 2030 begränsas till nivån 255 terawattimmar (301 TWh år 2019). Primärenergimålet stramas åt enligt samma princip. Dessutom åläggs en rapportskyldighet av sektorsvis användning för industrin, boende, tjänster och transporter samt ICT-sektorn. Kommissionens graderingsplan i koefficienter är energiintensiteten i medlemsstatens ekonomi, en rättvis fördelning av ansträngningarna inom Europeiska unionen (BNP) och kommissionens syn på medlemsstaternas återstående kostnadseffektiva energibesparingspotential. En medlemsstat ska när den fastställer sitt mål beakta de bindande målen för energianvändning på EU-nivå, de energieffektivitetsåtgärder som föreskrivs i förslaget, alla andra energieffektivitetsåtgärder samt andra nationella faktorer som påverkar energianvändningen, såsom BNP-prognosen, utvecklingsprognosen för energiproduktionsformer och den energiintensiva industrins lösgörande från kol.

De mål som graderats för medlemsstaterna har inte fastställts som bindande, men om kommissionen bedömer att framskridande på EU-nivå inte är tillräckligt ska de medlemsstater vars energianvändning ligger ovanför det mål som kommissionens plan ställer inom ett år genomföra tillräckliga tilläggsåtgärder för att täcka sitt underskott.

3.3 Offentliga sektorn i ledningen av energieffektiviteten (artikel 5)

I förslaget ingår ett bindande separat mål för offentliga sektorns slutanvändning av energi. Medlemsstaterna ska säkerställa att den offentliga sektorns slutanvändning av energi årligen minskar med minst 1,7 procent. Som definition för offentlig sektor används här upphandlande myndighet enligt definitionen i upphandlingsdirektivet (2014/24/EU), dvs. statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ. Målet definieras på grundval av ett så brett tillämpningsområde inom offentlig sektor som möjligt, men en medlemsstat kan nationellt besluta mer avgränsat om de offentliga organ som ska se till att den målsatta nedgången i slutanvändning av energi uppnås. Dessa aktörer ska utses och för varje aktör ska storleken på minskningen i slutanvändningen och tillämpliga åtgärder definieras.

Dessutom ska det säkerställas att de offentliga organens klimatneutralitetsplaner innehåller energieffektivitetsåtgärder, att de offentliga organen stöds i införandet av dessa åtgärder samt i utökning av kompetensen och utbildning, och att de offentliga organen uppmuntras till samarbete och att beakta livscykeln för koldioxidutsläppen med anledning av sina investeringar och politiska åtgärder.

3.4 Offentliga byggnaders föredömliga roll (artikel 6)

I förslaget utvidgas den nuvarande årliga reparationsskyldigheten på 3 procent för byggnadsbeståndet som ägs och används av statens centralförvaltning till att gälla hela offentliga sektorns

U 48/2021 rd

byggnadsbestånd. I förslaget fastställs kravnivån för renovering till en så kallad nästan nollenergibyggnad enligt nybyggnation samt alla nuvarande flexibiliteter och alternativ tas bort.

Reparationsskyldighetens nya tillämpningsområde är så brett som möjligt och höjer byggnadsytan i Finland som omfattas av det från nuvarande 0,9 miljoner till 56 miljoner kvadratmeter. Historiska och skyddade byggnader, kyrkor samt försvarsmaktens byggnader börjar enligt förslaget omfattas av nollenerginivåns renoveringsskyldighet. Det alternativ som används i Finland, där energibesparing som motsvarar renoveringar uppnås genom andra åtgärder, har strukits, och det godkänns inte längre att man uppfyller skyldigheten genom förbättring av lokaleffektiviteten.

För att fastställa omfattningen av renoveringsskyldigheten och följa upp genomförandet av den ska över byggnaderna inom tillämpningsområdet utarbetas en inventarieförteckning som ska finnas allmänt tillgänglig, och den ska innehålla byggnadsspecifika uppgifter om ytan samt dess energiprestandacertifikat. Inventarieförteckningen ska revideras årligen.

3.5 Energieffektivitet i offentliga inköp (artikel 7)

I förslaget utvidgas den nuvarande skyldigheten för statens centralförvaltning att i varu-, tjänste- eller byggnadsentreprenadanskaffningar, då tröskelvärdena överskrids, välja de mest energieffektiva alternativen, så att den börjar gälla hela den offentliga sektorn. Skyldigheten utvidgas även att gälla användningsrättsavtal och beställning av arbetsprestationer. Som en ny skyldighet ska medlemsstaterna även säkerställa att de upphandlande enheterna tillämpar principen energieffektivitet först i offentlig upphandling där tröskelvärdena överskrids.

Energieffektivitet ska vid upphandling även beaktas genom att utnyttja jämförelsevärden för energieffektivitet som tagits fram på basis av energimärkning eller ekodesigndirektivet. Enligt förslaget ska bland annat kostnadseffektivitet och teknisk genomförbarhet inte längre vara kriterier för att inte iakttä kraven i förslaget. Nytt i förslaget är att om målet för en upphandling anknyter till energi, åläggs en skyldighet att enligt bästa förmåga tillämpa kriterierna för miljövänliga offentlig upphandlingar som kommissionen har utarbetat vid upphandling av produkter och tjänster. I förslaget framhävs som separata exempel bland annat datacentraler, servrar, molntjänster, vägbelysning, informationsteknik och smarta telefoner.

I förslaget stramar man även åt medlemsstaternas skyldighet att se till att den offentliga förvaltningen vid anskaffning av tjänster med betydande energiinnehåll bedömer möjligheterna att skaffa energibesparing som en tjänst som ger energibesparing på lång sikt. En ny skyldighet enligt förslaget är att medlemsstaterna öppet ska kommunicera verkningarna på energieffektiviteten av leveransavtal som överskrider tröskelvärdena. Medlemsstaterna ska i fortsättningen stöda de upphandlande enheterna, även på regional och lokal nivå, genom att ge stöd, råd, anvisningar och verktyg bland annat för bedömning av livscykelkostnaderna samt miljökonsekvenserna och -kostnaderna, samt uppmuntra dem till samarbete. Vidare åläggs medlemsstaterna enligt förslaget ett nytt krav att utarbeta lagstiftning och praxis om offentlig upphandling, genom vilka det säkerställs att enskilda offentliga upphandlande enheter inte är förhindrade att göra energieffektivitetsinvesteringar eller utnyttja energibesparingstjänster eller olika finansieringsmekanismer och rapportera dessa åtgärder till kommissionen.

3.6 Energibesparingsskyldighet (artiklarna 8, 9 och 10)

I förslaget delas den nuvarande kvotpliktperioden för kumulativ energibesparing 2021–2030 upp i två separata kvotpliktperioder. Den pågående perioden, på vilken tillämpas de gällande kraven, avses upphöra i slutet av 2023. Den nya perioden med avsevärt högre mål och stramare

kompetensvillkor för energibesparing avses vara 2024–2030, varefter perioderna avses fortsätta i perioder på tio år. För den nya perioden avses besparingsmålet höjas från den nuvarande årliga nivån på 0,8 procent till 1,5 procent. I energimängd ska den nya årliga energibesparingen uppgå till 4,5 terawattimme. Det nuvarande gällande årliga målet är en besparing på 2,4 terawattimmar, då det var 1,7 terawattimmar under den första kvotpliktsperioden som upphörde 2020. I uppnåendet av besparingen kan man fortsättningsvis använda kvotpliktsprogrammet för energibolag enligt artikel 9, de alternativa åtgärderna enligt artikel 10 eller en kombination av dessa. Om en medlemsstat under någon kvotpliktsperiod inte uppnår det mål för den kumulativa energibesparingen som binder den, övergår underskottet till målet för nästa period.

Enligt förslaget ska inriktningen av energieffektivitetsåtgärderna prioriteras till de energifattiga, energibolagens kunder som är i en så kallad utsatt ställning samt, om det är relevant, till kunder inom socialt boende. Också en del av energibesparingsskyldigheten i artikel 8 ska uppnås inom dessa målgrupper. Medlemsstaterna ska använda alla finansieringsmekanismer, inklusive finansiering som erhålls från EU och auktionsinkomster från utsläppshandeln, för att det inte ska uppstå skadeverkningar för dessa målgrupper av energieffektivitetsåtgärderna och för att säkerställa en rättvis energiförändring som inkluderar alla. Målgrupper, åtgärder och resultat ska rapporteras till kommissionen.

En medlemsstat ska demonstrera och visa genom beräkningar hur energibesparingarna enligt artikel 8 inverkar på uppnåendet av det allmänna målet i artikel 4. Dessutom ska det visas att utgångspunkten för de politiska åtgärder som används uttryckligen är energibesparingsskyldigheten enligt artikel 8 och att de företedda besparingarna uttryckligen har genomförts som en effekt av de angivna politiska åtgärderna, vilket är ett krav som särskilt gäller frivilliga energieffektivitetsavtal.

3.7 Energiledningssystem och energibesiktningar (artikel 11)

I förslaget ändras det obligatoriska tillämpningsområdet för stora företags energibesiktningar på så sätt att skyldigheten inte längre baserar sig på företagsstorleken enligt definitionen på ett stort företag, utan i två steg baserat på företagets totala energianvändning. Dessutom befrias företag som genomför energibesparingsavtalet (ESCO-avtalet) från dessa krav.

Företag, vars genomsnittliga energianvändning under de tre senaste åren har varit över 28 gigawattimmar, ska åläggas att införa ett energiledningssystem. Systemet ska vara certifierat av ett oberoende organ i enlighet med de europeiska eller internationella standarder som rör detta.

Företag, vars genomsnittliga energianvändning under de tre föregående åren är över 2,8 gigawattimmar och som inte tar i bruk ett energiledningssystem ska åläggas att utföra en energibesiktning. Energibesiktningar ska utföras på ett oberoende och kostnadseffektivt sätt i enlighet med kraven som föreskrivs i artikel 26 eller oberoende myndigheter ska genomföra och övervaka dem i enlighet med nationell lagstiftning. Energibesiktningar ska utföras åtminstone vart fjärde år räknat från datumet för den föregående energibesiktningen. Resultaten från energibesiktningarna ska lämnas till företagsledningen och resultaten och de genomförda rekommendationerna ska vid behov publiceras i företagets årsberättelse.

Medlemsstaterna ska dessutom utveckla program, genom vilka andra företag uppmuntras att utföra energibesiktningar och att genomföra de energieffektivitetsåtgärder som upptäckts i dem.

Medlemsstaterna ska från och med 2024 ålägga ägarna och upprätthållarna av varje servercentral, med betydande energianvändning, inom sitt område att årligen publicera information om centralen som medlemsstaterna senare ska rapportera till kommissionen. Sådan information är

centralens namn, ägarens och operatörens namn, kommun där centralen är belägen, golvytan, installerad eleffekt, den årliga mängden datatrafik som mottas och sänds samt mängden data som lagras och behandlas i centralen. Dessutom ska man med prestandaindikatorer rapportera detaljerade funktionella uppgifter om servercentralens prestanda för hela det senaste kalenderåret.

3.8 Mätungs- och faktureringsinformation för naturgas (artiklarna 12, 16 och 18)

Förslaget innehåller inga innehållsmässiga ändringar rörande mätning av och faktureringsinformation för naturgas.

3.9 Fakturering av och förbrukningsinformation om uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk (artiklarna 13, 14, 15, 17 och 19)

I jämförelse med det gällande energieffektivitetsdirektivet innehåller förslaget endast lagtekniska ändringar, som inte påverkar innebörden, angående förbruknings- och faktureringsinformation om uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk.

3.10 Avtalsbaserade rättigheter angående uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk (artikel 20)

Förslaget innehåller nya bestämmelser om slutkundernas och till en liten del även slutanvändarnas rättigheter i avtalsförhållanden rörande uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk samt om innehållet i dessa avtal. Rättigheterna anknyter bland annat till de rättigheter som avtalas för slutkunden i leveransavtalet, de allmänna avtalsvillkoren och betalningssystemen. De föreslagna ändringarna motsvarar i hög grad bestämmelserna i artikel 10 i det gällande elmarknadsdirektivet 2019/944/EU, vilka i Finland har verkställts genom elmarknadslagen (588/2013).

3.11 Kunskapsökning (artikel 21)

Enligt förslaget blir informationsdelningen i anslutning till energieffektivitet och energibesparing mer förpliktande och målgruppen utvidgas till energins slutkunder och -användare samt dessutom till exempel till konsumentorganisationer samt regionala och lokala myndigheter. Skyldigheten gäller information om åtgärder för att förbättra energieffektiviteten, informationsdelning samt teknisk rådgivning och rådgivning om finansiering av åtgärder. I förslaget betonas även att kunder som är utsatta, energifattiga och har socialt boende ska ha tillgång till rådgivning.

I förslaget lyfts det fram på ett förpliktande sätt att det ska skapas verksamhetsställen enligt principen alla tjänster från ett ställe, särskilt för hushåll och andra små energianvändare, för att bistå den tekniska och ekonomiska rådgivningen både för energirenoveringar av byggnader och ibruktagning av förnybar energi i byggnader. Verksamhetsställen kan finnas i den lokala energibyran som erbjuder hjälp förutom till konsumenter även till offentliga myndigheter.

I förslaget ingår dessutom en skyldighet att identifiera och undanröja flitfällor som anknyter till motstridiga incitament att genomföra energieffektivitetsåtgärder mellan hyrestagare och ägare eller enbart mellan ägarna. Vidare åläggs som en ny sak att genomföra åtgärder för att stöda debatten om motstridiga incitament mellan flera olika aktörer.

3.12 Kunder i utsatt ställning och energifattigdom (artikel 22)

I förslaget åläggs en skyldighet att genomföra åtgärder för förbättrande av energieffektivitet och konsumentskydd samt informationsstyrning som gäller energibolagens kunder i utsatt ställning, de som lider av energifattigdom samt vid behov de som omfattas av stödboende. De krävda åtgärderna och rapporteringen presenteras särskilt i artiklarna 8(3) och 21 i förslaget.

Dessutom åläggs medlemsstaterna att genomföra energieffektivitetsåtgärder, genom vilka effekterna för de energifattiga av tillämpningen av andra politiska åtgärder, såsom beskattningsåtgärder eller tillämpningen av utsläppshandeln för byggnader och trafiksektorn, mildras. Medlemsstaterna ska främja införandet av eventuella finansieringsmekanismer, såsom socialfonden för klimatåtgärder eller auktionsinkomster för utsläppshandeln, för att förbättra energieffektiviteten i dessa målgrupper. Av experter inom olika branscher ska ett nätverk grundas för att utveckla strategier och stöda beslutsfattarna i mildrandet av energifattigdom. Dessutom införs en plikt att använda alla finansieringsinstrument för att energieffektivitetsåtgärderna inte ska ha skadliga konsekvenser för dessa målgrupper.

3.13 Energieffektivitet vid uppvärmning och kylning (artiklarna 23 och 24)

Den omfattande bedömningen av uppvärmning och kylning som innehåller en kostnadsnyttoanalys och i nuläget ska göras vart femte år ska enligt förslaget utföras som en del av den kombinerade nationella energi- och klimatplanen och lägesrapporten angående den. En medlemsstat ska på grundval av det som framkommer av utvärderingen utföra åtgärder för att utnyttja potentialen av el och värme från högeffektiv kraftvärme och potentialen av högeffektiv fjärrvärme och fjärrkyla samt för att ta i bruk potentialen för utnyttjande av spillvärme och förnybar energi.

I förslaget definieras effektiva fjärrvärmesystem och fjärrkylesystem (nedan system) genom att fastställa minimiandelar för den högeffektiva kraftvärmens samt för andelen förnybar energi och spillvärme, på så sätt att ett system är effektivt till slutet av 2025 om det används minst 50 procent förnybar energi, 50 procent spillvärme, 75 procent högeffektiv kraftvärme eller 50 procent som en kombination av sådan energi och värme. Från och med 1.1.2026 använder ett effektivt system minst 50 procent förnybar energi, 50 procent spillvärme, 80 procent högeffektiv kraftvärme eller åtminstone en kombination av sådan värmeenergi som går ut i nätet, där andelen förnybar energi är minst fem procent och vars totala andel av högeffektiv kraftvärme, förnybar energi och spillvärme är minst 50 procent. Från och med 1.1.2035 använder ett effektivt system minst 50 procent förnybar energi och spillvärme och andelen förnybar energi är minst 20 procent. Från och med 1.1.2045 använder ett effektivt system minst 75 procent förnybar energi och spillvärme och andelen förnybar energi är minst 40 procent. Från och med 1.1.2050 använder ett effektivt system enbart förnybar energi och spillvärme och andelen förnybar energi är minst 60 procent.

Medlemsstaterna ska garantera att ett nytt eller betydligt förnyat fjärrvärme- och fjärrkylesystem uppfyller kriterierna för effektiva system enligt förslaget när det färdigställs, och att inte användningen av fossila bränslen ökar samt att systemets nya värmekällor inte baserar sig på fossila bränslen med undantag av naturgas. För de system som har en total energiproduktion på över fem megawatt och som inte uppfyller kriterierna för effektiva system ska det 1.1.2025, och därefter vart femte år, till myndigheten inlämnas för godkännande en plan om hur kriterierna kommer att uppfyllas.

Enligt förslaget utvidgas och ändras den nuvarande skyldigheten att utföra anläggningsvisa kostnadsnyttoanalyser för att utvärdera lönsamheten i utökad energieffektivitet av uppvärmnings- och kylningsutbudet. I fortsättningen ska en kostnadsnyttoanalys lämnas för godkännande till myndigheten för utnyttjande av spillvärme från en över fem megawatts termisk elpro-

duktionsanläggning som högeffektiv kraftvärmeanläggning och en över fem megawatts industriellanläggning, en över fem megawatts specialanläggning, till exempel avloppsvattenanläggning eller LNG-enhet, och en över fem megawatts servercentral. Kostnadsnyttoanalysen ska göras när en ny anläggning planeras eller när en befintlig anläggning omändras på ett betydande sätt. Skyldigheten gäller även alla anläggningar som omfattas av industriutsläppsdirektivet. En medlemsstat ska dessutom samla in och publicera information om kostnadsnyttoanalyserna.

3.14 Omvandling, överföring och distribution av energi (artikel 25)

I förslaget utreds de nationella energitillsynsmyndigheternas roll i verkställandet av principen energieffektivitet först genom beslut om gasverksamhet och elinfrastruktur, inklusive beslut om nättariffer. Medlemsstaterna ska enligt förslaget säkerställa att överförings- och distributionsnätoperatörer av gas och el tillämpar principen energieffektivitet först i planering av nätverket, utveckling av nätet och investeringsbeslut.

Det föreslås även att medlemsstaterna ska säkerställa att överförings- och distributionsnätinnehavarna kartlägger nätverksförluster och genomför kostnadseffektiva åtgärder för att minska nätförlusterna. Enligt förslaget utvidgas rapporteringsskyldigheten angående dessa åtgärder för den nationella energitillsynsmyndigheten samt för överförings- och distributionsnätinnehavarna.

3.15 Tillgången på kvalificerings-, kontroll- och certifieringssystem (artikel 26)

Enligt förslaget ska medlemsstaterna säkerställa en adekvat nivå på yrkeskunskaperna inom energieffektivitetsbranschen som svarar mot marknads behov. Medlemsstaterna ska säkerställa att certifierings- och utbildningssystem står till buds och att energieffektivitetsbranschens yrkespersoner, inklusive tillhandahållarna av energitjänster, energibesiktarna, energi-managerna, självständiga experter och installatörer av byggnadsprodukter, är pålitliga och främjar målen för den nationella energieffektiviteten och EU:s allmänna klimatneutralitetsmål.

Medlemsstaterna ska se till att de nuvarande europeiska eller internationella standarderna beaktas i de nationella certifieringssystemen eller motsvarande kvalificeringssystem. Certifierings- och utbildningssystemen ska utvärderas vart fjärde år och utvärderingen inklusive rekommendationer ska publiceras.

3.16 Energitjänster (artikel 27)

I förslaget föreslås ytterligare krav för att utöka användningen av ESCO-avtal. Medlemsstaterna ska uppmantra offentliga organ att använda ESCO-avtal vid renovering av stora byggnader. Vid renovering av stora servicebyggnader med en yta på över 1 000 kvadratmeter ska det säkerställas att de offentliga organen bedömer ESCO-avtalens genomförbarhet. Dessutom ska medlemsstaterna stöda den offentliga sektorn i renoveringen av byggnader genom att publicera en databas över genomförda och pågående projektavtal beträffande energieffektivitet, som innehåller planerade och uppnådda energibesparingar.

Medlemsstaterna ska stöda energitjänstemarknadens verksamhet med hjälp av oberoende marknadsförmedlare som ger råd. Genom detta främjas marknads utveckling inom efterfrågan och utbud och information om olika stödmekanismer placeras offentligt tillgängliga för marknadsaktörer. För att stöda energitjänstemarknadens verksamhet kan medlemsstaterna även grunda en individuell mekanism eller utse en justitieombudsman för att se till att besvär behandlas effektivt och tvister med anledning av energitjänste- och ESCO-avtal löses utanför domstolarna.

3.17 En nationell fond för energieffektivitet, finansiering och teknisk hjälp (artikel 28)

Enligt förslaget ska medlemsstaterna underlätta grundandet av finansinstitut eller användningen av befintliga i synnerhet för att samordna energistöd, finansieringsinstrument och teknisk hjälp. Finansinstitut samt stödfunktioner för projektutveckling ska grundas på nationell, regional och lokal nivå. Kommissionen hjälper till tillämpliga delar med grundandet av dessa antingen direkt eller genom EU:s finansieringsinstrument.

Medlemsstaterna ska säkerställa att olika låneinstrument, såsom gröna lån, med och utan säkerhet, erbjuds i stor utsträckning och på lika villkor samt främja införande av finansieringsinstrument i anslutning till energifakturan och beskattningen. Dessutom ska det säkerställas att bankerna och finansieringsinstituten får information om möjligheterna att delta i finansieringen av energieffektivitetsåtgärder.

Som målgrupp för åtgärderna har man gett en central roll åt de energifattiga, kunder i utsatt ställning samt kunder inom stödboende.

3.18 Påföljder (artikel 30)

I förslaget utvidgas medlemsstaternas skyldighet att fastställa effektiva, proportionerliga och varnande påföljder som heltäckande och utan undantag ska gälla alla artiklar i direktivet. Den nuvarande sanktioneringen omfattar i praktiken fem artiklar och tre teman

3.19 Delegerade bestämmelser (artikel 31)

Förslaget innehåller flera befogenheter för kommissionen att utfärda bestämmelser om genomförande och delegering.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Direktivförslaget baserar sig på artikel 194.2 (energi) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF), där det föreskrivs om lagstiftningsordningen i åtgärder som gäller den energipolitiska sektorn. Förslaget behandlas inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet enligt artikel 294 i EUF-fördraget och för godkännande i rådet krävs det kvalificerad majoritet. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet. Samma rättsliga grund har även funnits i direktiv 2012/27/EU som det föreslagna nya direktivet avses upphäva och ersätta. Den rättsliga grunden för direktivförslaget kan anses vara adekvat.

Enligt artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (FEU) kan subsidiaritetsprincipen endast tillämpas på de områden där unionen och medlemsstaterna delar befogenheter med varandra. Förslaget gäller ett sådant område. Förslaget motiverar åtgärder på unionsnivå med att energieffektivitetsmålen inte på ett tillräckligt sätt har kunnat uppnås enbart genom medlemsstaternas åtgärder, vilket ger anledning att höja målet. Dessutom har samordningen på EU-nivå ansetts främja energisäkerheten samt klimat- och miljöövervakningen. De grundläggande orsakerna till en otillräcklig energieffektivitet har ansetts vara samma i hela unionen, och för att lösa statsgränsöverskridande problem i likhet med klimatförändringen har nationella lösningar inte ansetts vara optimala. Åtgärder på unionsnivå har även ansetts förbättra utsläppsminskningarnas kostnadseffektivitet samt föra med sig flera andra fördelar.

Enligt proportionalitetsprincipen som nämns i artikel 5.4 i FEU ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen. Vad gäller

proportionalitetsprincipen anser kommissionen att de föreslagna stadgandena är proportionella med hänsyn till klimatmål för år 2030 och inte går utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen.

Regleringen som kommissionens förslag innefattar kan till vissa delar vara onödigt detaljerad och genom förslaget inskränks till vissa delar medlemsstaternas nationella prövningsrätt i förhållande till det befintliga direktivet. På unionsnivå ska onödigt långtgående specificerad reglering undvikas.

Med beaktande av direktivförslagets syften kan förslaget emellertid anses uppfylla kraven på subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Konsekvenser för lagstiftningen

Direktivförslaget innebär konsekvenser för Finlands lagstiftning. Det gällande energieffektivitetsdirektivet har i huvudsak verkställts genom energieffektivitetslagen (1429/2014). Nationell lagstiftning som rör direktivet finns även i många andra författningar, såsom i statsrådets förordning om energibesiktningar (20/2015). Energibesparingsskyldigheterna som avses i nuvarande artikel 7 i energieffektivitetsdirektivet har i Finland verkställts genom alternativa åtgärder såsom systemet med energieffektivitetsavtal.

Det nya förpliktande förslaget om användning, kontroll och rapportering av principen energieffektivitet först förutsätter ändringar i lagstiftningen om energisektorn samt för andra sektorer som har inverkan på energianvändningen.

Verkställandet av det särskilda målet för offentliga sektorn (artikel 5) förutsätter ny lagstiftning.

Verkställandet av offentliga byggnaders föredömliga roll (artikel 6) förutsätter en betydande ökning av den årliga renoveringsmängden och ny lagstiftning gällande aktörer inom den offentliga sektorn rörande ökningen av renoveringsmängden.

Åtstramningen av den nationella bindande energibesparingsskyldigheten (artiklarna 8–10) förutsätter ny lagstiftning som förpliktar till energibesparingsåtgärder inom sektorerna för boende och trafik, alternativt en helt ny typ av lagstiftning som ersätter nuvarande politiska åtgärder och riktar sig till alla sektorer, och där det årliga sparmålet skulle vara fulla 4,5 terawattimmar.

De nya skyldigheterna för energiledningssystem och energibesiktningar (artikel 11) kräver ändringar i energieffektivitetslagen, eftersom grunderna för skyldigheterna ändras från definitionen stort företag till ett företags totala energianvändning. Dessutom kräver de nya kraven rörande servercentralernas informationsskyldighet ändringar i lagstiftningen.

Ändringar i lagstiftningen kräver också genomförandet av artikel 20 om de avtalsbaserade rättigheterna rörande uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk, skyldigheterna enligt artikel 22 om beaktande av kunder i utsatt ställning och energifattiga samt genomförandet av de i artiklarna 23 och 24 föreslagna ändringarna rörande uppvärmning och kylsektorn samt följderna i artikel 30.

5.2 De ekonomiska konsekvenserna

Kravnivån på de mål och skyldigheter som kommissionen föreslår stramas åt så mycket att det saknas erfarenhet om åtgärder, medel och följder på den kravnivån, och det är delvis omöjligt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna. Dessutom ökar mängden administration, rapportering, informationsinsamling, uppföljning och kontroll betydligt och orsakar ett betydande behov av utökade ekonomiska resurser och arbetskraft.

Uppskattningarna om de olika förslagens ekonomiska konsekvenser är i nuvarande behandlingsskede till många delar allmänna och preciseras i de fortsatta beredningen. Förslagen kommer dock till många delar att ha betydande ekonomiska konsekvenser. Utgångspunkten är att eventuella extra kostnader täcks inom ramen för planer för de offentliga finanserna och anslagen i statsbudgeten. Eventuella behov av extra resurser tar man i vanlig ordning ställning till i beslut som gäller planen för de offentliga finanserna och statens budget.

Principen energieffektivitet först

Införandet, kontrollen och rapporteringen av principen energieffektivitet först ökar i varje fall både myndigheters och företags och den offentliga sektorns administrativa arbete och resursbehov. Det bör noteras att kommissionens anvisningshandling som lyfts fram i texten ännu saknas i detta ärende. Därför är det besvärligt att fastställa noggrannare bedömningar eller behov för konsekvensbedömningen. Kommissionen har startat ett flertal utvecklingsprojekt där forskningsinstitut och konsulter utreder vad denna princip kan betyda i praktiken. Effekterna av skyldigheten kan bedömas noggrannare först när kommissionens anvisningshandling har publicerats.

Energieffektivitetsmål

År 2019 var slutanvändningen av energi i Finland 301 terawattimmar och totalförbrukningen av energi var 378 terawattimmar. Målen för 2030 som fastställts i den nationella energi- och klimatplanen är 290 terawattimmar för slutanvändning av energi och 405 terawattimmar för motsvarande totala energianvändning. Till följd av graderingen av EU:s gemensamma bindande mål ska slutanvändningen av energi i Finland vara högst cirka 255 terawattimmar år 2030. Den maximala nivån på den totala energianvändningen har hittills inte kunnat uppskattas. Det graderade målet för slutanvändningen av energi innebär en 40–45 terawattimmars minskning under perioden 2024–2030. På årsnivå ska slutanvändningen minska cirka 6 terawattimmar, vilket motsvarar en bestående årlig minskning på cirka 2 procent.

De övriga åtgärderna som ingår i kommissionens förslag, såsom energibesparingsskyldigheten i artikel 8, har ingen betydande samverkan med uppkomsten av den ovan konstaterade årliga minskningen på 6 terawattimmar i slutanvändning av energi. De ekonomiska konsekvenserna av regelverket som begränsar slutanvändningen av energi har inte bedömts. I bedömningen har man inte heller granskat skyldigheten i form av maximigränsen utifrån det fastställda målet att med nya besparingar kompensera till exempel en ökning i slutanvändningen av energi som beror på ekonomisk tillväxt eller övergång till utsläppsfri teknologi.

Offentliga sektorn i ledningen av energieffektiviteten

Genomförandet av det särskilda målet på 1,7 procent för offentliga sektorn förutsätter en specificering av de offentliga organen inom tillämpningsområdet, en sammanställning av deras energiuppgifter och därefter en heltäckande årlig rapportering i ett nytt informationssystem. Kostnaderna för det grundläggande skedet i genomförandet av skyldigheten är betydande. Dessutom

U 48/2021 rd

medför skyldigheten en bestående administrativ kostnad för alla offentliga organ av rapportering av energiuppgifter och åtgärder samt för myndigheten av uppföljning och övervakning av åtgärderna hos de offentliga organ som skyldigheten gäller.

För byggnader är slutanvändningen av energi inom tillämpningsområdet cirka 12 terawattimmar och minskningsmålet för den årliga slutanvändningen av energi är därav beräknad till 0,2 terawattimmar. Målet är ungefär fyrfaldigt i jämförelse med den årliga besparing som i genomsnitt har rapporterats inom ramen för energieffektivitetsavtal under de senaste åren. Att nå målet genom energieffektivitetsåtgärder förutsätter årliga investeringar i storleksklassen 100–200 miljoner euro. Efter 2030 kommer kostnadsnivån att småningom stiga.

Förslaget riktar det särskilda målet till all energianvändning, inklusive exempelvis bränsle för flygvapnet och marinen. Till denna del preciseras förslagets ekonomiska konsekvenser i den fortsatta beredningen.

Offentliga byggnaders föredömliga roll

Statens och kommunsektorns byggnadsbestånd är nästan 56 miljoner kvadratmeter, varav cirka 52 miljoner kvadratmeter omfattas av den årliga renoveringsskyldigheten på 3 procent som föreslås. I dagens läge renoveras i genomsnitt 840 000 kvadratmeter av byggnadsbeståndet årligen, varför den årliga renoveringsmängden ska höjas med 730 000 kvadratmeter för att nå nivån på 3 procent. Utvidgandet av tillämpningsområdet och åtstramningen av energieffektivitetskravet förutsätter årliga investeringar på 3,8 miljarder euro från och med 2024. Av detta är renoveringsandelen för statens byggnader 200 miljoner euro på årsnivå och renoveringsandelen för kommunsektorns byggnader är 3,6 miljarder euro. Av kostnaderna orsakas 1,2 miljarder euro av energieffektivitetskraven som stramas åt betydligt beträffande det nuvarande byggnadsbeståndet som ska renoveras och 2,6 miljarder euro av den totala ökningen i renoveringsmängden. Genom byggnadsbeståndet som ska renoveras uppnås årliga energikostnadsbesparingar på 10–15 miljoner euro.

En höjning av renoveringsmängden till nästan dubbel förutsätter en betydande ökning av personresurser inom offentliga sektorns byggverksamhet. Stramare energieffektivitetskrav förutsätter dessutom en betydande höjning av kunskapsnivån i planeringen både inom entreprenad och byggnadstillsyn.

Det administrativa arbetet ökar med några tiotals personarbetsår hos olika aktörer och på olika nivåer på grund av inventering av byggnadsbeståndet i de offentliga organen inom tillämpningsområdet, uppbyggnad av informationssystem och årlig uppdatering av information. Dessutom har det uppskattats att det uppstår kostnader på cirka 12 miljoner euro för uppgörandet av över 12 000 energicertifikat som saknas från detta byggnadsbestånd, främst inom kommunsektorn.

Energibesparingsskyldighet

En höjning av energibesparingsskyldigheten i enlighet med kommissionens förslag från nuvarande 0,8 procent till 1,5 procent under perioden 2024–2030 höjer på årsnivå den energibesparing som uppnås från 2,4 terawattimmar till 4,5 terawattimmar. För att uppnå den nya årliga utökade besparingen på 2,1 terawattimmar under perioden 2024–2030 förutsätts energieffektivitetsinvesteringar på 1,2–2,0 miljarder euro, om merparten av de utökade besparingarna riktas till service- och industrisektorn.

I praktiken genomförs energieffektivitetsåtgärder inom dessa sektorer i hög grad som en del av produktionsmässiga investeringar, och av dessa totala kostnader är den egentliga energieffektivitetens kostnadsandel inte så betydande. I synnerhet när det är fråga om en fördubbling av den gällande energibesparingsskyldigheten, som redan har konstaterats vara utmanande, i en situation där det har utförts långsiktigt arbete för energieffektivitet, blir de verkliga totala kostnaderna flerfaldiga.

Energiledningssystem och energibesiktningar

De föreslagna ändringarna i skyldigheterna rörande energiledningssystem och energibesiktningar ökar betydligt antalet företag som omfattas av skyldigheten. I nuläget är cirka 1 000 stora företag eller koncerner skyldiga att utföra en obligatorisk energibesiktning av företaget. Med koncernernas dotterbolag inberäknade omfattar skyldigheten sammanlagt cirka 5 000 företag.

Antalet företag eller koncerner som överskrider den övre energianvändningsgränsen på 28 gigawattimmar är minst 300. Energiledningssystemet eller det alternativa system som framställs i direktivet orsakar kostnader för företag framför allt i det inledande skedet av ibrukttagandet. Kostnaden för systemet beror på företagets storlek och antalet verksamhetsställen och uppkommer av företagets egna arbetskraftskostnader samt certifieringskostnader. En del av företagen har emellertid redan det krävda systemet i bruk.

Antalet företag eller koncerner som överskrider den lägre energianvändningsgränsen på 2,8 gigawattimmar är uppskattningsvis flerfaldigt det antal företag som i nuläget omfattas av skyldigheten att utföra en obligatorisk energibesiktning. Kostnaden för energibesiktning beror på företagets storlek och antalet verksamhetsställen och uppkommer av företagets egna arbetskraftskostnader samt kostnader för eventuella externa experter.

Problemet med övervakningen av skyldigheten är att myndigheten inte har någon information om företags energianvändning. Övervakning förutsätter insamling av information i ett separat informationssystem, där alla företag skulle bli tvungna att registrera sig och årligen rapportera. Utöver kostnaderna för företagen skulle detta medföra ytterligare resursbehov för den nuvarande myndighetsövervakningen.

Antalet företag som omfattas av servercentralernas informationsskyldighet beror på vad som anses vara betydande energianvändning. Det kan dock bedömas att skyldigheten kommer att medföra betydande administrativa kostnader såväl för servercentralföretagen som för tillsynsmyndigheten, eftersom informationen ska lämnas årligen.

Kunskapsökning

Enligt förslaget ökar helt klart skyldigheten till rådgivnings- och informationsåtgärder, målgruppens omfattning samt antalet åtgärder som krävs. Resursbehovet ökar i och med genomförandet av de föreslagna åtgärderna.

Kunder i utsatt ställning och energifattigdom

I kommissionens förslag ingår flera skyldigheter angående åtgärder som ska riktas till kunder i utsatt ställning och energifattiga. Av dessa åtgärder, vars storleksklass hittills inte har precisrats, får det enligt förslaget inte uppstå några kostnader för nämnda målgrupper. Dessutom ska situationer förhindras där det kan uppkomma energifattigdom genom att kostnader riktas till hushåll med låga inkomster. De kostnader som kompensationskravet förutsätter skulle kunna bli påfallande stora genom antalet hushåll med låga inkomster.

5.3 Miljökonsekvenser

Förslaget strävar efter att säkerställa och främja genomförandet av energieffektivitetsåtgärder på EU-nivå. En bättre energieffektivitet minskar behovet av energiproduktion, -överföring och -distribution, varför den i sin tur minskar skadliga miljökonsekvenser av energiproduktion och -användning.

Energieffektivitetsmålet, genom vilket slutanvändningen av energi i Finland begränsas till 255 terawattimmar år 2030, innebär en årlig minskning på 6 terawattimmar från och med 2024. Den utsläppsminskning av CO₂-ekv som uppnås som ett resultat av en minskning enligt målet kan inte värderas.

För byggnadernas del förutsätter offentliga sektorns särskilda mål på 1,7 procent en årlig minskning på cirka 0,2 terawattimmar i offentliga sektorns slutanvändning av energi. Utsläppsminskningen är på samma nivå som det man uppnår genom den föreslagna renoveringsskyldigheten på 3 procent. Med avseende på miljökonsekvenser kan dessa två skyldigheter anses vara överlappande. Med undantag av byggnadernas energianvändning preciseras den årliga minskningen och miljökonsekvensbedömningen under den fortsatta beredningen.

Genom att nästan fördubbla renoveringsmängden för offentliga byggnader och betydligt strama åt energieffektivitetskraven uppnås under 2020-talet i genomsnitt en årlig energibesparing på cirka 0,2 terawattimmar och en årlig utsläppsminskning av CO₂-ekv. på 0,02–0,03 miljoner ton. Fram till 2035 minskar utsläppsminskningen som uppnås genom dessa renoveringar till nivån 20 procent enbart till följd av att energiproduktionen blir koldioxidsnålare. Även den årliga energibesparingen kan uppskattas bli halverad då nästan en tredjedel av de offentliga byggnader som har den sämsta energieffektiviteten har renoverats i enlighet med skyldigheten. I beräkningen av miljökonsekvenserna har man inte beaktat livscykeeffekterna av byggandet och tillverkningen av byggnadsmaterial. I de städer och kommuner där det i fjärrvärmeproduktionen i huvudsak används förnybara energikällor eller spillvärme från industrin har det schematiska renoveringskravet mer sannolikt en utsläppsökande effekt än en utsläppsminskande effekt.

En höjning av den årliga energibesparingsskyldigheten i Finland med 2,1 terawattimmar leder under 2020-talet till en årlig utsläppsminskning av CO₂-ekv på 0,20–0,30 miljoner ton beräknad enligt de genomsnittliga utsläppskoefficienterna för energiproduktionen. År 2035 uppskattas den årliga utsläppsminskningen vara cirka 0,05 miljoner ton CO₂-ekv med anledning av att energiproduktionen blir koldioxidsnålare.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt kommissionens syn är ambitionerna som utgör utgångspunkten för förslaget helt i linje med artikel 37 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna som rör miljöskyddet.

I Finland ska förslaget i varje fall utvärderas utifrån följande bestämmelser i grundlagen: egenomsskydd (15 §) och ansvar för miljön (20 §). Lagstiftningen bedöms dock inte ha betydande konsekvenser i förhållande till grundlagen eller grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter. Syftena med regleringsförslagen kan anses främja fullgörandet av den skyldighet som i 20 § 2 mom. i grundlagen tilldelas det allmänna att verka för att alla tillförsäkras en sund miljö. Dessutom utmaningarna i artikel 20 i direktivförslaget, som är relevanta med hänsyn till 15 § i grundlagen, har ansetts vara redan i praktiken ganska vanliga i nationell reglering.

Statsrådet anser att direktivförslaget överensstämmer med egendomsskyddet i grundlagen och stöder för sin del genomförandet av det.

7 Ålands behörighet

Frågan hör enligt 18 § 7 och 22 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till landskapets Ålands lagstiftningsbehörighet.

8 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen av förslaget i Europeiska unionen

Kommissionens förslag lades fram den 11 augusti 2021 på det gemensamma mötet med bred sammansättning från miljösektionen (EU23), sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18), skogssektionen (EU14), transportsektionen (EU22), energi- och Euratomsektionen (EU21), budgetsektionen (EU34) samt skattesektionen (EU9).

Utkastet till U-skrivelse behandlades den 25–26 augusti 2021 i skriftligt förfarande i miljösektionen (EU23), sektionen för jordbruk och livsmedel (EU18), transportsektionen (EU22) och budgetsektionen (EU34).

EU-ministerutskottets behandling hölls den 17 september 2021.

Energiarbetsgruppen svarar för förslagens behandling i rådet. Kommissionen presenterade 55-beredskapspaketet och energieffektivitetsdirektivet för första gången i energiarbetsgruppen den 20 juli 2021. Behandlingen av förslagen fortsätter den 2 september 2021 med presentation av konsekvensbedömningen. I detta skede saknas ännu information om behandlingen i Europarådet och parlamentet.

I detta skede finns det ingen information om de övriga medlemsstaternas ställningstaganden.

9 Statsrådets ståndpunkt

I samband med behandlingen av E-skrivelsen om kommissionens meddelande om 55-beredskapspaketet drog EU-ministerutskottet (3.9.2021) upp riktlinjer om att Finland som en del av Europeiska unionen har förbundit sig till klimatavtalet från Paris. Målet förutsätter att klimatåtgärder byggs upp på lång sikt på så vis att EU:s klimatneutralitet uppnås på ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart sätt före år 2050. Som en del av detta mål anser statsrådet det vara viktigt att man som ett slutresultat av förhandlingarna om 55-beredskapspaketet som en helhet uppnår ett klimatmål på minst 55 procent år 2030, vilket även kan överskridas.

Förslagen i beredskapspaketet har flera korsvisa effekter och statsrådet betonar att upprätthållandet av beredskapspaketets ambitionsnivå i sin helhet ska säkerställas.

Statsrådet anser det viktigt att förhandlingarna framskrider i snabb takt för att det ska finnas tillräckligt med tid för genomförandet. Samtidigt understryker statsrådet att 55-beredskapspaketet även styr EU:s övergång till en klimatneutral ekonomi. Övergången ska genomföras på ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart, effektivt och kostnadseffektivt sätt med beaktande av synpunkter som anknyter till förebyggande av naturförluster, digitalisering samt rättvisa i övergången.

Statsrådet utvärderar förslagen ur synvinkeln för nationell och europeisk helhetsnytta. Utöver climateffekterna ska förslagen på ett mångsidigt sätt beakta konsekvenserna för bland annat

konkurrenskraften, statens totalinkomst och Finlands betalningar till EU. Dessutom är det viktigt att systematiskt utvärdera beslutens konsekvenser för medborgarnas välfärd.

Statsrådet anser att man under förhandlingsprocessen ska fästa fortsatt uppmärksamhet vid lagstiftningsförslagets samverkan och kompatibilitet. Finlands ställningstaganden kompletteras vid behov på grundval av ytterligare information om förslaget och de totala verkningarna av 55-beredningspaketet.

Energieffektivitetsmål

Med beaktande av energieffektivitetsåtgärdernas betydelse i uppnåendet av klimatmålen kan statsrådet godkänna en åtstramning av EU:s allmänna energieffektivitetsmål till den del den verkligen för Europeiska unionen mot ett klimatmål på minst 55 procent. Statsrådet anser att energins totalanvändnings- och slutanvändningsmål inte får äventyra klimatneutralitetsmålet. Det är utmanande att samordna minskningen av slutanvändningen av energi med koldioxidfrihetsmålet inom den närmaste framtiden.

Statsrådet anser det vara viktigt att man i fastställandet av nationella mål för energianvändning framför allt kan beakta att en medlemsstat uppnår klimatneutralitetsmålet så snabbt som möjligt och på ett kostnadseffektivt sätt. Angående klimatneutralitet har Finland ett betydligt ambitiösare mål än EU.

Statsrådet anser att den nuvarande utgångspunkten för måluppställningen är god, där en medlemsstat kan beakta de nationella särdragen som inverkar på energieffektiviteten, såsom ändringar i energianskaffning, utvecklingsprognosen för ekonomin och att åstadkomma en koldioxidsnålare energiintensiv industri. I likhet med kommissionen vill statsrådet främja energieffektiviteten inom den offentliga sektorn. Statsrådet anser att det årliga bindande minskningskravet på 1,7 procent gällande slutanvändning av energi som föreslås för offentliga sektorn är problematiskt på grund av ökade kostnader och den administrativa belastningen. Detta särskilda mål förutsätter att alla aktörer inom offentliga sektorn registrerar sig och rapporterar årligen i ett separat informationssystem, genom vilket de som skyldigheten gäller kan övervakas.

För energibesparingsskyldighetens del föreslår kommissionen en närapå fördubbling av det årliga bindande målet som gäller nuvarande kvotpliktperiod 2021–2030 från och med 2024. Statsrådet anser inte att den föreslagna höjningen av målnivån är motiverad eller realistisk i en situation där endast en del av medlemsstaterna nådde målet för kvotpliktperioden 2014–2020, som var måttfullt redan i jämförelse med det nuvarande gällande målet. Dessutom förutsätter statsrådet att den föreslagna åtstramningen av kriterierna för godkännande och kontrollskyldigheterna rörande besparingar beaktas när mål ställs upp.

Renoveringsskyldigheten på tre procent för offentliga byggnader

Statsrådet anser att den schematiska renoveringsskyldigheten på tre procent som gäller offentliga sektorns byggnadsbestånd, där kravnivån för renovering fastställs nästan till nollenerginivå enligt nybyggnation, inte är ändamålsenlig. Offentliga sektorn ska kunna allokera de ekonomiska resurser den har till sitt förfogande till en så effektiv utsläppsminskning som möjligt och till att uppnå klimatneutralitetsmålet med alla tillgängliga medel. Nationella särdrag angående minimikraven för befintliga byggnaders energieffektivitet ska också beaktas. Statsrådet understöder kommissionens förslag om att medlemsstaterna ska säkerställa att energieffektivitetsåtgärder inkluderas i klimatneutralitetsplaner på regional och kommunal nivå. Statsrådet anser att kommissionens krav på att stöda samarbete mellan aktörer inom offentliga sektorn är synnerligen bra.

Energiledningssystem och energibesiktningar

Statsrådet anser att den nuvarande skyldigheten angående obligatoriska energibesiktningar för stora företag som trädde i kraft 2012 är mycket välfungerande. Statsrådet kan godkänna kommissionens förslag, men förhåller sig mycket reserverat till att anskaffning av ett nytt övervakningsregister, där alla företag ska registrera sig och regelbundet rapportera, blir nödvändig till följd av den strukturella ändringen.

Uppvärmnings- och kylsystem

Uppvärmning och kylning är till sin karaktär väldigt lokalt och medlemsstaternas särdrag ska beaktas när skyldigheter i anslutning till uppvärmning och kylning fastställs. Fjärrvärme- och fjärrkylningssystem är en del av energisystemet och gör det till exempel möjligt att utnyttja spillvärme. I Finland fungerar fjärrvärmenäten som plattformar som främjar sektorsintegration genom att de till exempel möjliggör storskaligt utnyttjande av geotermisk värme samt spillvärme från datacentraler och industrin samt byggnaders laststyrning. Med hjälp av fjärrvärme kan sektorsintegration av el och värme genomföras i stor utsträckning och kostnadseffektivt.

Utöver de skyldigheter och minimikriterier som förnybar energi och utsläppshandelsdirektiven fastställer för uppvärmning finns det inte här behov av att reglera systemspecifika minimikriterier för fjärrvärme eller fjärrkyla. Medlemsstaterna måste ges utrymme att genomföra kostnadseffektiva åtgärder för att uppnå klimatmålen. Fastställande av systemspecifika minimikriterier i enlighet med förslaget till exempel för mängden förnybar energi, och även mängden spillvärme och högeffektiv kraftvärme, kan förhindra möjligheten att fullt ut utnyttja spillvärme och att i stor utsträckning utveckla systemintegration i fjärrvärme- och kylsystem.

Principen energieffektivitet först

Statsrådet förhåller sig positivt till principen energieffektivitet först och beaktande av den. En förbättring av energieffektiviteten stöder även utsläppsminskningståtgärder vid källan för utsläppens uppkomst. Det får ändå inte betyda att man avstår från minskningen av växthusgasutsläpp som en central strävan. Statsrådet förhåller sig reserverat till de tillsyns-, uppföljnings- och rapporteringskrav som anknyter till införandet av principen. Skyldigheten att införa principen får inte leda till kostnadsineffektiva lösningar eller lösningar som är oändamålsenliga med avseende på målet att minska utsläpp.

Kunder i utsatt ställning och energifattigdom

Statsrådet understöder alla åtgärder varmed problem i anslutning till energifattigdom minskas i Europeiska unionen, även med energipolitiska medel i en situation där andra åtgärder är otillräckliga. Statsrådet förhåller sig reserverat till att förslaget innehåller skyldigheter för alla medlemsstater att genomföra enhetliga tunga politiska åtgärder. För Finland är effekten på de nationella energieffektivitets- och klimatmålen av energieffektivitetsåtgärder som riktas till energifattiga och kunder i utsatt ställning i praktiken obetydlig. Genomförandet av de åtgärder som föreslås i de olika artiklarna i direktivet utan att deras mycket höga kostnadseffekter riktar sig till slutanvändarna av energi är ett hårt krav.

Påföljder av försummelse av skyldigheter

Statsrådet anser det vara bra att det fastställs påföljder för försummelse av de centrala skyldigheterna, så att man kan säkerställa att åtgärderna genomförs. Påföljderna ska dock avgränsas enligt de centrala punkterna i artiklarna med hänsyn till direktivets mål. Statsrådet anser att den

U 48/2021 rd

allmänna skyldigheten att fastställa påföljder, som enligt förslaget har skrivits för hela direktivet, inte är bra.

Delegerade bestämmelser

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att förordningen bildar ett regelverk, vars dimension kan ändras genom delegerings- och genomförandeakter. I den fortsatta beredningen ska man se till att de befogenheter som ges kommissionen är proportionerliga, ändamålsenliga, tydliga och noga avgränsade. Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att lagstiftningsbefogenheten och den verkställande makten ändå inte kan överföras till kommissionen vad gäller de centrala delarna i rättsakten.